

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ПОДОБНОСТИ КАНДИДАТА, ТЕМЕ И МЕНТОРА ЗА
ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Орган који је именовано комисију: Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду

Датум именовања комисије: 25. 06. 2012.

Састав комисије:

1.	Др Петар Милин	Ванредни професор	Психологија
	презиме и име	звање	ужа научна област
	Филозофски факултет у Новом Саду		Председник комисије
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
2.	Др Вања Ковић	доцент	психологија
	презиме и име	звање	ужа научна област
	Филозофски факултет у Београду		члан
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
3.	Др Бојан Јаничић	доцент	психологија
	презиме и име	звање	ужа научна област
	Филозофски факултет у Новом Саду		
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
4.	Др Горан Кнежевић	Ванредни професор	психологија
	презиме и име	звање	ужа научна област
	Филозофски факултет у Београду		
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
5.	Др Снежана Смедеревац	Редовни професор	психологија
	презиме и име	звање	ужа научна област
	Филозофски факултет у Новом Саду		
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
6.			
	презиме и име	звање	ужа научна област
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име јдног родитеља, презиме: Бојана (Милорад) Динић
2. Датум рођења: 15.01. 1983. Место и држава рођења: Прокупље, Србија

II.1 основне студије

година уписа: година завршетка: просечна оцена током студија:

универзитет: Универзитет у Новом Саду

факултет: Филозофски факултет

студијски програм: психологија

звање: дипломирани психолог

II.2 мастер или магистарске студије

година уписа: година завршетка: просечна оцена током студија:

универзитет: Универзитет у Београду

факултет: Филозофски факултет

студијски програм: психологија

звање: мастер психолог

научна област: психологија

наслов завршног рада: Релације сексуалног понашања са особинама личности

II.3 докторске студије

година уписа:

универзитет: Универзитет у Новом Саду

факултет: Филозофски факултет

студијски програм: психологија

број ЕСПБ до сада остварених: просечна оцена током студија:

II.4 приказ научних и стручних радова

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
1.	Динић, Б. и Смедеревац, С. (2012, у штампи). Позиција агресивности у заједничком простору ПЕН модела и модела Великих пет плус два. <i>Психологија</i> , 42(3).	M23
<p><i>кратак опис садржине:</i> У овом раду се испитује структура релација различитих аспеката агресивности са особинама личности. На узорку од 478 испитаника примењени су Бас-Перијев Упитник агресивности (AQ), Ајзенков упитник личности (EPQ-R) као операционализација психобиолошког модела личности, и инвентар Великих пет плус два (ВП+2) који је проистекао из психолексичке студије на српском језику. Резултати показују да се у релацијама са особинама личности могу препознати форме понашања, које се у најширем смислу могу окарактерисати као афективно-импулсивна агресивност и предаторска или инструментална агресивност, а које могу имати латентни или манифестни карактер. Очекивано, Психотицизам из EPQ, Агресивност и Негативна валенца из ВП+2 значајно учествују у опису издвојених форми понашања, с тим што Агресивност не остварује значајно оптерећење у случају обрасца који указује на „acting out“ физичку агresiју. Иако остварују значајно оптерећење, ове скале не показују увек и највиши удео у објашњењу издвојених образаца агресивности. Афективно-импулсивна агресивност, коју доминантно описују компоненте латентног домена AQ се првенствено доводи у везу са Неуротицизмом оба модела личности. Преостали обрасци манифестне агресивности се доводе у везу и са Савесношћу, у негативном смеру, док Екстраверзија и Отвореност обликују да ли ће склоност физичкој агресивности бити окарактерисана као „acting out“ реакција или као учестала склоност неконтролисаној, физичкој агресивности. Резултати указују да агресивност представља мултидимензионални конструкт који се може објаснити специфичном констелацијом особина личности, у зависности од тога који се аспект агресивности испитује.</p>		
<p><i>рад припада проблематици докторске дисертације:</i> ☒ ДА ☐ НЕ ☐ ДЕЛИМИЧНО</p>		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
2.	Динић, Б. и Јаничић, Б. (2012). Евалуација Бас-Перијевог Упитника агресивности по моделу TCO (IRT). <i>Психологија</i> , 45(2), 189-207.	M23
<p><i>кратак опис садржине:</i> На основу IRT модела за степеноване одговоре су испитиване психометријске карактеристике Бас-Перијевог Упитника агресивности на српском узорку. Резултати показују да су супскале Упитника агресивности најинформативније у опсегу надпросечних скорова, односно код испитаника са више израженом агресивношћу. Изузетак је супскала Хостлност која је информативна у ширем опсегу црте, али, са друге стране, садржи две ставке које нарушавају једнодимензионалност. У раду су продискутоване импликације за операционализацију агресивности.</p>		
<p><i>рад припада проблематици докторске дисертације:</i> ☒ ДА ☐ НЕ ☐ ДЕЛИМИЧНО</p>		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
3.	Динић, Б. и Кнежевић, Г. (2009). Релације сексуалног понашања са особинама личности у контексту полног диморфизма. <i>Психологија</i> , 42(3), 357-373.	M23
<p><i>кратак опис садржине:</i> Циљ истраживања је испитивање структуре и интензитета повезаности димензија сексуалног понашања и особина личности у контексту полног диморфизма. Димензије сексуалног понашања су мерене Упитником о сексуалном понашању, а особине личности упитницима Big Five Inventory и краћом формом упитника Делта 10. Резултати наговештавају да важност личности у разумевању сексуалног понашања не заостаје за онома која потиче из полног диморфизма. Утврђено је да су особине личности значајан предиктор готово свих димензија сексуалног понашања, а у скличају склоности необавезном сексу нађен је и снажан ефекат интеракције Савесности и пола. Природа повезаности је врлослична код мушкараца и жена. Наиме, оно што се обично карактерише као адаптирано личносно функционисање пресликава се у простор сексуалног понашања у богато сексуално искуство праћено сниженим нивоом сексуалног</p>		

фанзирања и сниженом склоношћу парафилијама. Мала, али важна разлика је у томе што се код мушкараца овакав профил везује са појачаном склоношћу ка необавезном сексу, а код жена са одсуством те склоности. Код жена се још издваја и релација која упућује да психопатска структура личности има сексуални стил који подразумева богато и необавезно сексуално искуство, без потребе за некоиталном игром. Резултати су дискутовани у контексту еволуционистичких теорија понашања.		
рад припада проблематици докторске дисертације: ДА НЕ ДЕЛИМИЧНО		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
4.	Обрадовић, Б. и Динић, Б. (2010). Особине личности, пол и старост као предиктори здравствено-ризичних понашања. <i>Примењена психологија</i> , 2, 137-153	M51
<i>кратак опис садржине:</i> Циљ истраживања је испитивање повезаности здравствено-ризичних облика понашања (склоност екстремним спортовима, ризичној возњи, злоупотреби психоактивних супстанци, ризичним сексуалним понашањима и здравственим ризивцима уопште) са особинама личности модела Великих пет плус два и карактеристикама као што су пол и старост. Резултати показују да Неуротицизам и потом Савесност остварују највећи број доприноса објашњењу различитих здравствено-ризичних понашања, док учешће осталих димензија личности зависи од тога о ком еоблику здравствено-ризичног понашања је реч. Од демографских (и биолошких) карактеристика највећи број значајних предикција остварује пол, па потом припадност одређеној старосној групи. У раду су дискутоване теоријске и практичне импликације примене резултата истраживања.		
рад припада проблематици докторске дисертације: ДА НЕ ДЕЛИМИЧНО		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
5.	Динић, Б. и Смедеревац, С. (2009). Релације когнитивних мотивација и димензија личности Реформулисане теорије осетљивости на поткрепљење. <i>Примењена психологија</i> , 3, 273-286.	M51
<i>кратак опис садржине:</i> Циљ истраживања је испитивање релација когнитивних мотивација – поребе за структуром и потребе за сазнањем, са особинама личности Реформулисане теорије осетљивости на поткрепљење. Тестирањем модела латентне структуре заједничког простора мерења показано је да је најподеснији тродимензионални моделу којем прву димензију обухватају Систем бихејвиоралне активације, Борба и њима придружена пореба за сазнањем, другу – Систем бихејвиоралне инхибиције и њему продружена пореба за структуром, и трећу димензију чине Блокирање и Бежање. Интеркорелације добијених латентних димензија указују да се садржаји обухваћен првом и другом димензијом могу схватити као међусобно независни, док трећа димензија остварује негативне везе са првом, а позитивне са другом димензијом, што је у складу са теоријским претпоставкама Реформулисног модела.		
рад припада проблематици докторске дисертације: ДА НЕ ДЕЛИМИЧНО		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
6.	Dinić, B. i Smederevac, S. (2011). <i>Koju formu agresivnosti mjere skale agresivnosti?</i> . Relacije Bas-Perijevog upitnika agresivnosti i skala agresivnosti različitih modela ličnosti. Rad prezentovan na 20. Danima Ramira i Zorana Bujasa, Zagreb, RH.	M34
<i>кратак опис садржине:</i> У овом раду се испитује коју форму агресивности мере скале агресивности које проистичу из различитих модела личности. Примењени су Бас-Перијев Упитник агресивности, скала Пријатности упитника Big Five Inventory и HEXACO-PI-R, скала Агресивности/хоситлности упитника Zuckerman-Kuhlman Personality Questionnaire III-R, скала Агресивности упитника Multidimensional Personality Questionnaire, скала Борбе Упитника осетљивости на поткрепљење и супскеале Агресивности инвентара Великих пет плус два.		

<p>Резултати показују да је најбоље објашњена форма Бес, а најмање Хостилност. Налази указују да су скалама агресивности различитих модела личности обухваћене различите форме агресивности и да се то треба имати на уму приликом тумачења резултата појединих скала агресивности. Може се закључити да су манифестне форме агресивности Упитника агресивности обухваћене првенствено скалама које су проистекле из психобиолошких модела, а латентне форме агресивности су више обухваћене скалама лексичких модела личности.</p>
<p>рад припада проблематици докторске дисертације: ☒ ДА ☐ НЕ ☐ ДЕЛИМИЧНО</p>

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
7.	Динић, Б. и Смедеревац, С. (2011). <i>Аспекти агресивности у моделу НЕХАСО</i> . Рад презентован на међународном научно-стручном скупу Савремени трендови у психологији, Нови Сад, РС.	М34
<p><i>кратак опис садржине:</i> У раду су испитиване релације димензија агресивности упитника НОДХи особина личности НЕХАСО модела који је развијен на основу новијих психоексикних студија и у којем постоје извесне разлике у операционализацији аспеката који су важни за одређење агресивности. Резултати показују да се објашњење варијансе креће од 18.5 з Хостилност, до 38.5 за Псвелољубивост. Резултати указују на то да доминантну улогу у објашњењу различитих аспеката агресивности имају димензије Пријатност и Поштење НЕХАСО модела. Остали аспекти личности на различите начине доприносе специфичним манифестацијама агресивности. Удео Емоционалности се посебно истиче у разликовању хостилне од инструменталне агресивности.</p>		
<p>рад припада проблематици докторске дисертације: ☒ ДА ☐ НЕ ☐ ДЕЛИМИЧНО</p>		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
8.	Ђинић, В. (2010). <i>Implicitni test agresivnosti</i> . Rad prezentovan na XVII. Danima psihologije, Zadar, RH.	М34
<p><i>кратак опис садржине:</i> У раду је приказана конструкција и примена имплицитног теста агресивности по угледу на Имплицитни тест асоцијације за испитивање самопоштовања.</p>		
<p>рад припада проблематици докторске дисертације: ☒ ДА ☐ НЕ ☐ ДЕЛИМИЧНО</p>		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
9.	Ђинић, В. (2010). Relation between Implicit and Explicit Aggressiveness Measure. <i>Review of Psychology</i> , 17(2), 183.	М34
<p><i>кратак опис садржине:</i> Циљ истраживања је испитивање предикције имплицитних мера агресивности у односу на експлицитне, тј. различите упитничке операционализације. Имплицитна мера агресивности је конструисана по угледу на Имплицитни тест асоцијације за испитивање самопоштовања. Придеви који су узети за димензију става тј. агресивност и опозит агресивности (не-агресивност) су бирани тако да обухвате директну и индиректну агресивност. Као експлицитне мере су коришћени скорови на скали Пријатности инвентара NEO-PI-R и BFI, скали Агесивности из MPQ и скали Борбе из RSQ. Резултати показују да и директна и индиректна имплицитна мера агресивности остварују значајне везе са скоровима на примењеним скалама. Процент објашњене варијансе је релативно низак, али је већи у случају индиректне (око 30%) него директне имплицитне мере агресивности (око 18%), што може указивати на то да се агресивност, посебно њен индиректни домен, може успешно ухватити имплицитним мерама.</p>		
<p>рад припада проблематици докторске дисертације: ☒ ДА ☐ НЕ ☐ ДЕЛИМИЧНО</p>		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категирија
10.	Динић, Б. и Смедеревац, С. (2011). <i>Структура агресивности и релације са Ајзенковим моделом личности</i> . Рад презентован на XVII Научном скупу Емпиријска истраживања у психологији, Београд, РС.	М64
<p><i>кратак опис садржине:</i> Циљ истраживања је испитивање структуре агресивности у упитницима за процену личности (BFI, VP+2, HEXACO, ZKPQ, MPQ, KON6, UOP) и 5 упитника агресивности (AQ, DIAQ, MAI, T15, A) и релација изолованих димензија агресивности и особина личности Ајзенковог модела. Након елиминисања психометријских лоших ајтема, изоловане су четири главне компоненте агресивности које су именоване као: афективно-импulsive агресивност, предаторска агресивност, хиперсензитивност и доминација. Резултати показују да постојећи упитници за процену личности и агресивности обухватају различите аспекте агресивности. Показано је да ове димензије остварују различит образац веза са особинама личности Ајзенковог модела. У најширем смислу, може се закључити да димензије агресивности остварују значајне везе са Неуротицизмом и Психотицизмом, што указује да емоционална компонента агресивности може обликовати специфичне реакције, у зависности од тога да ли је снижена или повишена.</p>		
<p><i>рад припада проблематици докторске дисертације:</i> ☒ ДА ☐ НЕ ☐ ДЕЛИМИЧНО</p>		

Кандидаткиња је својим научно-истраживачким радом показала компетентност у самосталном спровођењу научних истраживања. То подразумева умешност одабира и владања релевантном научном литературом, способност уочавања и формулације релевантних истраживачких проблема, одабир адекватних истраживачких нацрта и њихово реализовање уз адекватну обраду података, тумачење и дускусију резултата. Хронолошки гледано, може се приметити да кандидаткиња развија и спецификује интересовање за тему докторске дисертације, истражујући позицију агресивности у односу на остале особине личности, као и адекватну упитничку операционализацију агресивности. Поред наведених радова кандидаткиња је приложила и радове објављене у зборницима и националним часописима, као и још низ усмених саопштења на домаћим и међународним скуповима који не припадају проблематици докторске дисертације, али се могу позитивно оценити и показују активно учешће кандидаткиње у научно-истраживачком раду.

III ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ КАНДИДАТА

III.1 услови дефинисани за кандидата студијским програмом:

Докторске студије психологије се изводе током три академске године (6 семстара). Укупан број ЕСПБ бодова које кандидат треба да сакупи је 180 да би завршио овај степен студија. Кандидат је дужан да пред Колегијумом Докторских студија психологије усмено презентује нацрт истраживања докторске дисертације. Осим похађања наставе и полагања испита из обавезних и изборних предмета, докторанти имају обавезу да приступају и другим активностима као што су учешће у настави и истраживачким пројектима, учешће на научним скуповима, публикавање научних радова, за шта добијају предвиђени број ЕСПБ бодова.

III.2 Да ли кандидат испуњава услове?

ДА

НЕ

Образложење:

Бојана Динић је испунила све услове предвиђене планом и програмом Докторских студија психологије. Положила је 13 испита уз просечну оцену 9.92 и тиме стекла 135 ЕСПБ бодова (остало је још 15 за израду докторске дисертације и 30 за израду и одбрану докторске дисертације, које следе након одобрења теме доктората). Током студија, поред

полагања испита у року, учествовала је и у извођењу наставе и у истраживачким пројектима. Објавила је два рада у часописима са ИСИ листе, пет радова у осталим часописима с листе Министарства просвете и науке за друштвене науке, три поглавља у монографијама националног значаја и зборницима радова, 21 саопштење на међународним научним скуповима и 26 саопштења на домаћим научним скуповима. Укупни индекс компетенције кандидаткиње је 49. Пред Колегијумом Докторских студија психологије одбранила је нацрт истраживања. Нацрт је одобрила Етичка комисија Одсека за психологију.

IV ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

IV.1 ПОДАЦИ О МЕНТОРУ

Биографија ментора (до 500 карактера):

Проф. др Снежана Смедеревац рођена је 22.05.1966. у Руми. Студије психологије завршила је на Филозофском факултету у Новом Саду 1990. године. Магистарску тезу одбранила је на Филозофском факултету у Београду 1996. године. Докторску дисертацију одбранила је на Филозофском факултету у Новом Саду 2001. године. Редовни је професор за ужу научну област Психологија од 25.03. 2011. године. Предаје на Основним академским студијама психологије Основе психологије личности и Савремене правце у психологији личности, на Дипломским академским студијама психологије Психологију индивидуалних разлика и Процену личности и на Докторским студијама психологије Психологију личности.

Руководилац је следећих научних пројеката:

1. 2011 – 2015. „Наследни, средински и психолошки чиниоци менталног здравља“, бр. 179006, основна истраживања, Министарство науке и технолошког развоја РС
2. 2011 – 2015. „Насиље у савременом друштву: диспозиционални и контекстуални чиниоци“, Покрајински секретаријат за науку АП Војводине

Била је учесник на следећим научним пројектима:

1. 2005 – 2006. „Евалуација и развој инструмената за процену личности и психопатолошких феномена“, бр. 139012, основна истраживања, Министарство науке и технолошког развоја РС
2. 2006 – 2010. „Психолошке карактеристике друштва у транзицији“, бр. 149008, основна истраживања, Министарство науке и технолошког развоја РС
3. 2008 – 2010. „Интеграција ромске деце у школски систем Србије?“ Покрајински секретаријат за науку
4. 2008. – 2009. руководилац истраживачког тима на пројекту „Школа без насиља“ , УНИЦЕФ канцеларија у Београду и Покрајински секретаријат за образовање

Била је ментор за израду следећих одбрањених докторских дисертација:

1. Хедрих, Владимир (2008). Евалуација Холандовог модела професионалних интересовања у нашој култури. *Докторска дисертација*. Нови Сад, Филозофски факултет.
2. Ђуровић, Душанка (2011). Психолошки чиниоци разлика између подтипова поремећаја исхране. Нови Сад, Филозофски факултет.
3. Чоловић, Петар (2012). Типолошка перспектива у психологији личности: традиционални и таксометријски приступ. Нови Сад, Филозофски факултет.

Ментор је за израду докторске дисертације:

1. Обрадовић, Биљана. Тражење сензација и сложеност стимулусног поља као чиниоци когнитивне ефикасности. Нови Сад, Филозофски факултет.

Коментор је докторске дисертације у изради (интердисциплинарна област Економија-менаџмент и Психологија):

<p>1. Недељковић, Милена. Психолошке детерминанте предузетничке оријентације у сервисном сектору. Универзитет у Новом Саду Добитник је следећих награда и признања:</p> <p>1. 2010. Признање „Љуба Стојић“ које је Друштво психолога Србије доделио члановима редакције часописа Психологија</p> <p>2. 2011. Награда „Борислав Стевановић“ , коју Друштво психолога Србије додељује за за научни допринос развоју психологије у Србије</p> <p>Члан је следећих научних удружења: The European Association of Personality Psychology The International Society for the Study of Individual Differences</p>

Радови из уже научне области којој припада предлог докторске дисертације:

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
1.	Смедеревац, С. и Митровић, Д. (2006). <i>Личност - методи и модели</i> . Београд: Центар за примењену психологију.	M42
2.	Смедеревац, С. , Митровић, Д. и Чоловић, П. (2010). <i>Великих пет плус два: примена и интерпретација</i> . Београд: Центар за примењену психологију.	M42
3.	Smederevac, S. , Mitrović, D. i Čolović, P. (2007). The Structure of the Lexical Personality Descriptors in Serbian Language. <i>Psihologija</i> , 40(4), 485-508	M23
4.	Biro, M., Smederevac, S. i Novović, Z. (2008). Antisocial behavior – dimension or category(ies)? <i>Psihologija</i> , 41, 275 – 293.	M23
5.	Динић, Б. и Смедеревац, С. (2012, у штампи). Позиција агресивности у заједничком простору ПЕН модела и модела Великих пет плус два. <i>Психологија</i> , 42(3).	M23

IV.1 услови дефинисани за ментора у области којој припада докторска дисертација:

<p>За област друштвених наука неопходно је да ментор има публикована три рада на ИСИ листи.</p>

IV.2 Да ли ментор испуњава услове?

ДА

НЕ

Образложење:

Проф. др Снежана Смедеревац је редовни професор за ужу научну област Психологија и бави се облашћу из које се пријављује докторска дисертација. До сада је била ментор за израду три одбрањене докторске дисертације. Руководилац је два научна пројекта. Има објављене три монографије и више од 7 радова у часописима на ИСИ листи. Комисија сматра да задовољава све формалне, стручне и педагошке критеријуме за ментора за израду ове докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

V.1 формулација назива тезе (наслова)

Ефекти диспозиционих и ситуационих чинилаца на агресивно понашање

Наслов тезе је подобан?

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

V.2 предмета (проблема) истраживања

Основни проблем овог истраживања је испитивање ефеката диспозиционих и ситуационих чинилаца на појаву и интензитет агресивног понашања. Прецизније, испитиваће се ефекти особина личности и различитих нивоа ситуационе провокације на испољавање агесије. Као референтни оквир за испитивање агесије је узет Опши модел агресивности (Anderson & Bushman, 2002). Према овом моделу, диспозициони и ситуациони фактори утичу на јављање агресивног понашања преко актуелног стања. Актуелно стање се огледа у специфичној когницији, афекту и физиолошком узбуђењу, и оно делује на процесе евалуације и доношења одлуке о томе да ли ће се поступити агресивно или не. У раду ће бити обухваћено испитивање медијаторског ефекта афективног и когнитивног аспекта актуелног стања. С обзиром да је у Општем моделу агресивности акценат стављен на когнитивне процесе, поставља се питање шта се дешава са когнитивном обрадом након агресивне епизоде. Прецизније, биће испитиван и утицај особина личности и различитих нивоа ситуационе провокације на когнитивну обраду емоционално засићеног материјала након индукције агесије. У овом случају би се, такође, испитивала медијаторска улога актуелног стања. На овај начин би се Општи модел агресивности тестирао у контексту будућих реакција на емоционалне провокаторе.

Предмет истраживања је подобан?

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

V.3 познавања проблематике на основу изабране литературе са списком литературе

Избором релевантне и актуелне литературе кандидаткиња је у својој пријави показала разумевање проблематике одређења агресивности и агесије и услова јављања агресивног понашања, што указује на подобност за бављење предложеном темом.

Кандидаткиња је предложила следећу литературу:

- Aiken, L. S., & West, S. G. (1991). *Multiple regression: Testing and interpreting interactions*. Newbury Park, CA: Sage.
- Anderson, C. A., & Bushman, B. J. (1997). External validity of "trivial" experiments: The case of laboratory aggression. *Review of General Psychology, 1*, 19-41.
- Anderson, C. A., & Bushman, B. J. (2002). Human aggression. *Annual Review of Psychology, 53*, 27-51.
- Anderson, C. A., Carnagey, N. L., Flanagan, M., Benjamin, A. J., Eubanks, J., & Valentine, J. C. (2004). Violent video games: Specific effects of violent content on aggressive thoughts and behavior. *Advances in Experimental Social Psychology, 36*, 199-249.
- Anderson, C. A., Lindsay, J. J., & Bushman, B. J. (1999). Research in the psychological laboratory: Truth or triviality? *Current Directions in Psychological Science, 8*, 3-9.
- Baron, R. A., & Richardson, D. (1994). *Human aggression*. New York: Plenum Press.
- Barry, T. D., Thompson, A. R., Barry, C. T., Lochman, J. E., Adler, K., & Hill, K. R. (2007). The importance of narcissism in predicting proactive and reactive aggression in moderately to high aggressive children. *Aggressive Behavior, 33*, 185-197.
- Bartholow, B. D., Sestir, M. A., & Davis, E. B. (2005). Correlates and consequences of exposure to video game violence: Hostile personality, empathy, and aggressive behavior. *Personality and Social Psychology Bulletin, 31*(11), 1573-1586.

- Berkowitz, L. (1982). Aversive conditions as stimuli to aggression. In L. Berkowitz (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (Vol. 15, pp. 249–288). New York: Academic Press.
- Berkowitz, L. (1983). Aversively stimulated aggression: Some parallels and differences in research with animals and humans. *American Psychologist*, 1135–1144.
- Berkowitz, L. (1984). Some effects of thoughts on anti- and prosocial influences of media events: A cognitive neoassociationist analysis. *Psychological Bulletin*, 95, 410–427.
- Berkowitz, L. (1993). *Aggression: Its causes, consequences, and control*. New York: McGraw-Hill.
- Bernstein, S., Richardson, D., & Hammock, G. (1987). Convergent and discriminant validity of the Taylor and Buss measures of physical aggression. *Aggressive Behavior*, 13(1), 15–24.
- Bertsch, K., Böhnke, R., Kruk, M.R., and Naumann, E. (2009). Influence of aggression on information processing in the emotional Stroop task – an event-related potential study. *Frontiers in Behavioral Neuroscience*, 3, 1–10.
- Bettencourt, B. A., Tally, A., Benjamin, A. J., & Valentine, J. (2006). Personality and aggressive behavior under provoking and neutral conditions: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 132(5), 751–777.
- Blackburn, R. (1993). *The psychology of criminal conduct: Theory, research and practice*. Chichester: John Wiley.
- Burt, S. A., & Donnellan, M. B. (2008). Personality correlates of aggressive and non-aggressive antisocial behavior. *Personality and Individual Differences*, 44, 53–63.
- Bushman, B. J. (1995). Moderating role of trait aggressiveness in the effects of violent media on aggression. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69, 950–960.
- Bushman, B. J. (1996). Individual differences in the extent and development of aggressive cognitive-associative networks. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22, 811–819.
- Bushman, B. J., & Anderson, C. A. (2001). Is it time to pull the plug on hostile versus instrumental aggression dichotomy? *Psychological Review*, 108, 273–279.
- Bushman, B. J., & Bartholow, B. D. (2010). Aggression. In R. F. Baumeister & E. J. Finkel (Eds.), *Advances in social psychology: The state of the science* (pp. 303–340). Oxford: Oxford University Press.
- Bushman, B. J., & Baumeister, R. F. (1998). Threatened egotism, narcissism, self-esteem, and direct and displaced aggression: Does self-love or self-hate lead to violence? *Journal of Personality and Social Psychology*, 75, 219–229.
- Bushman, B. J., & Geen, R. G. (1990). Role of cognitive-emotional mediators and individual differences in the effects of media violence on aggression. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58, 156–163.
- Buss, A. H., & Perry, M. P. (1992). The Aggression Questionnaire. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63, 452–459.
- Campbell A., Muncer, S., McManus, I. C., Woodhouse, D. (1999). Instrumental and expressive representations of aggression: one scale or two? *Aggressive Behavior*, 25, 435–444.
- Caprara, G. V. (1986). Indicators of aggression: the Dissipation-Rumination Scale. *Personality and Individual Differences*, 7, 763–769.
- Caprara, G. V., Cinanni, V., D’Imperio, G., Passerini, S., Renyi, P., & Travaglia, G. (1985). Indicators of impulsive aggression: present status of research on Irritability and Emotional Susceptibility Scales. *Personality and Individual Differences*, 6, 665–674.
- Carlson, M., Marcus-Newhall, A. & Miller, N. (1989). Evidence for a general construct of aggression. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 15, 377–389.
- Carlson, M., Marcus-Newhall, A. & Miller, N. (1990). Effects of situational aggressive cues: A quantitative review. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58, 622–633.
- Clark, L.A. & Watson, D. (2008). Temperament: An organizing paradigm for trait psychology. In O.P. John, R.W. Robins, & L.A. Pervin (Eds), *Handbook of Personality: Theory and Research* (pp. 265 – 286). New York: Guilford Press.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analyses for the behavioral sciences* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- von Collani, G., & Werner, R. (2005). Self-related and motivational constructs as determinants of aggression. An analysis and validation of a German version of the Buss-Perry Aggression Questionnaire. *Personality and Individual Differences*, 38, 1631–1643.
- Cornell, D. G., Warren, J., Hawk, G., Stafford, E., Oram, G., & Pine, D. (1996). Psychopathy in instrumental and reactive violent offenders. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 64,

783-790.

- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1992). *Revisited NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) – professional manual*. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources, Inc.
- Costa, P. T., McCrae, R. R., & Dombroski, T. M. (1989). Agreeableness versus antagonism: Explication of a potential risk factor for CHD. In A. W. Siegman & T. M. Dombroski (Eds.), *In search of coronary-prone behavior: Beyond type A* (pp. 41–63). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- van Dam, C., Janssens, J. M. A. M., & De Bruyn, E. E. J. (2005). PEN, Big Five, juvenile delinquency and criminal recidivism. *Personality and Individual Differences*, *39*, 7–19.
- Denson, T. F., Capper, M. M., Oaten, M., et al. (2011a). Self-control training decreases aggression in response to provocation in aggressive individuals. *Journal of Research in Personality*, *45*, 252–256.
- Digman, J. M. (1990). Personality Structure: Emergence of the Five-Factor Model. *Annual Review of Psychology*, *4*, 417–440.
- DiLalla, L. F. (2000). Structural equation modeling: uses and issues. In H. E. A. Tinsley & S. D. Brown (Eds.), *Applied multivariate statistics and mathematical modeling* (pp. 439–464). San Diego: Academic Press.
- Eckhardt C. I., Cohen D. J. (1997). Attention to anger-relevant and irrelevant stimuli following naturalistic insult. *Personality and Individual Differences*, *23*, 619–629
- Eysenck, H. J. (1998). *Dimensions of Personality*. New Brunswick, Transaction Publishers.
- Eysenck, H. J., & Eysenck, S. B. G. (1991). *Manual of the Eysenck Personality Scales (EPQ for Adults)*. London: Hodder and Stoughton.
- Eysenck, S. B. G., Eysenck, H. J., & Barrett, P. (1985). A revised version of the psychoticism scale. *Personality and Individual Differences*, *6*, 21–29.
- Gallo, L. C., & Smith, T. W. (1998). Construct validation of health-relevant personality traits: Interpersonal circumplex and five-factor model analyses of the aggression questionnaire. *International Journal of Behavioral Medicine*, *5*, 129–147.
- Giancola, P. R., & Chermack, S. T. (1998). Construct validity of laboratory aggression paradigms: a response to Tedeschi and Quigley (1996). *Aggression and Violent Behavior*, *3*, 237–253.
- Giancola, P. R., & Zeichner, A. (1995). Construct validity of a competitive reaction time paradigm. *Aggressive Behavior*, *21*, 199–204.
- Gleason, K. A., Jensen-Campbell, L. A., & Richardson, D. S. (2004). Agreeableness as predictor of aggression in adolescence. *Aggressive Behavior*, *30*, 43–61.
- Goldberg, L. R. (1990). An alternative „Description of personality“. The Big Five factor structure. *Journal of Personality and Social Psychology*, *59*, 1216–1229.
- Graziano, W. G., Jensen-Campbell, L. A., & Hair, E. C. (1996). Perceiving interpersonal conflict and reaction to it: The case for Agreeableness. *Journal of Personality and Social Psychology*, *70*, 820–835.
- Gray, J. A., & McNaughton, N. (2003). *The Neuropsychology of Anxiety*. Oxford: Oxford University Press.
- Grumm, M., & von Collani, G. (2009). Personality types and self-reported aggressiveness. *Personality and Individual Differences*, *47*, 845–850.
- Gudjonsson, G. H. (1997). Crime and personality. In H. Nyborg (Ed.), *The scientific study of human nature: Tribute to Hans J. Eysenck at eighty* (pp. 142 – 164). Oxford: Pergamon.
- Hare, R. D. (1993). *Without conscience: the disturbing world of the psychopaths among us*. New York: Pocket Books.
- Harkness, A. R., McNulty, J. L., & Ben-Porath, Y. S. (1995). The Personality Psychopathology Five (PSY-5): constructs and MMPI-2 scales. *Psychological Assessment*, *7*, 104–114.
- Hennig, J., Reuter, M., Netter, P., Burk, C., & Landt, O. (2005). Two types of aggression are differentially related to serotonergic activity and the A779C TPH polymorphism. *Behavioral Neuroscience*, *119*, 16–25.
- van Honk, J., Tuiten, A., Hermans, E. J., Putman, P., Koppeschaar, H., Thijssen, J., et al. (2001). A single administration of testosterone elevates cardiac defence reflexes to angry faces in healthy young women. *Behavioral Neuroscience*, *115*, 238–242.
- Janković, D. (2000a). Konotativni aspekt značenja: konstrukcija konotativnog diferencijala. *Psihologija*, *XXXIII*(1-2), 221–239.
- Janković, D. (2000b). *Konotativni rečnik: formiranje baze podataka*. Rad prezenetovan na VI naučnom

- skupu Empirijska Istraživanja u psihologiji, Beograd, RS.
- Jo, E., & Berkowitz, L. (1994). A priming effect analysis of media influences: An update. In J. Bryant & D. Zillmann (Eds.), *Media effects: Advances in theory and research* (pp. 43–60). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- John, O. P., & Srivastava, S. (1999). The Big Five Trait Taxonomy: History, Measurement, and Theoretical Perspectives. In L. A. Pervin & O. P. John (Eds.), *Handbook of Personality: Theory and Research* (pp. 102–138). New York: The Guilford Press.
- Krämer, U. M., Büttner, S., Roth, G., and Münte, T. F. (2008). Trait aggressiveness modulates neurophysiological correlates of laboratory-induced reactive aggression in humans. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 20, 1464–1477.
- Larsen, R. J., Mercer, K. A., and Balota, D. A. (2006). Lexical Characteristics of Words Used in Emotional Stroop Experiments. *Emotion*, 6(1), 62-72.
- Lee, K., & Ashton, M. C. (2004). The HEXACO Psychometric properties of the HEXACO Personality Inventory. *Multivariate Behavioral Research*, 39, 329 - 358.
- Lindsay, J. J., & Anderson, C. A. (2000). From Antecedent Conditions to Violent actions: A General Affective Aggression Model. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 26, 533–547.
- Lynn, R., Hampson, S., & Agahi, E. (1989). Television violence and aggression: a genotype-environment, correlation, and interaction theory. *Social Behavior and Personality*, 17, 143-164.
- Mathias, C. W., Stanford, M. S., Marsh, D. M., Frick, P. J., Moeller, F. G., Swann, A. C., & Dougherty, D. M. (2007). Characterizing aggressive behavior with the Impulsive/Premeditated Aggression Scale among adolescents with conduct disorder. *Psychiatry Research*, 151(3), 231-242.
- Marshall, M. A., & Brown, J. D. (2006). Trait aggressiveness and situational provocation: A test of the Traits as Situational Sensitivities (TASS) model. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32, 1100-1113.
- McEllistrem, J. (2004). Affective and predatory violence: A bimodal classification system of human aggression and violence. *Aggression and Violent Behavior*, 10, 1-30.
- Miller, J. D., Lynam, D., & Leukefeld, C. (2003). Examining antisocial behavior through the five-factor model of personality. *Aggressive Behavior*, 29, 497–514.
- Miller, J. D., Lynam, D. R., Widiger, T. A., & Leukefeld, C. (2001). Personality disorders as extreme variants of common personality dimensions: Can the five-factor model adequately represent psychopathy? *Journal of Personality*, 69, 253-276.
- Mitrović, D., i Smederevac, S. (2005). Relacije između agresivnosti i dimenzija ličnosti Modela "pet velikih". *Pedagoška stvarnost*, 5-6, 456-471.
- Parrott, D. J. (2008). A theoretical framework for antigay aggression: Review of established and hypothesized effects within the context of the general aggression model. *Clinical Psychology Review*, 28, 933–951.
- Parrott, D. J., Giancola, P. R. (2007). Addressing “The criterion problem” in the assessment of aggressive behavior: Development of a new taxonomic system. *Aggression and Violent Behaviour*, 12, 280 –299.
- Parrott, D. J., Adams, H. E., & Zeichner, A. (2002). Homophobia: Personality and attitudinal correlates. *Personality and Individual Differences*, 32, 1269–1278.
- Parrott, D. J., & Zeichner, A. (2005). Effects of sexual prejudice and anger on physical aggression toward gay and heterosexual men. *Psychology of Men and Masculinity*, 6, 3–17.
- Phil, R. O., Lau, M. L., Assaad, J. M. (1997). Aggressive disposition, alcohol, and aggression. *Aggressive Behavior*, 23, 11–18.
- Phillips, J. P. (2011). *Construct validity of a laboratory aggression paradigm: a multitrait-multimethod approach*. Doctoral dissertation, University of Kentucky.
- Reidy, D. E., Zeichner, A., Foster, J. D., & Martinez, M. A. (2008). Effects of narcissistic entitlement and exploitativeness on human physical aggression. *Personality and Individual Differences*, 44, 865–875.
- Robinson, M. D., & Wilkowski, B. M. (2010). Personality Processes in Anger and Reactive Aggression: An Introduction. *Journal of Personality*, 78(1), 1-8.
- Rushton, J. P., Fulker, D. W., Neale, M. C., Nias, D. K., & Eysenck, H. J. (1989). Aging and the relation of aggression, altruism and assertiveness scales to the Eysenck personality questionnaire. *Personality and Individual Differences*, 10, 261-263.
- Sharpe, J. P., & Desai, S. (2001). The Revised Neo Personality Inventory and the MMPI-2

- Psychopathology Five in the prediction of aggression. *Personality and Individual Differences*, 31, 505-518.
- Seibert, L. A., Miller, J. D., Pryor, L. R., Reidy, D. E., & Zeichner, A. (2010). Personality and laboratory-based aggression: Comparing the predictive power of the five-factor model, BIS/BAS, and impulsivity across context. *Journal of Research in Personality*, 44, 13-21.
- Smederevac, S., Čolović, P., & Mitrović, D. (2010). Procena osetljivosti na potkrepljenje. In B. Mikloš, S. Smederevac & Z. Novović (Eds.), *Procena psiholoških i psihopatoloških fenomena* (pp. 89–100). Beograd: Centar za pimenjenu psihologiju.
- Smederevac, S., Mitrović, D., & Čolović, P. (2010). *Velikih pet plus dva: primena i interpretacija*. Beograd: Centar za primenjenu psihologiju.
- Smith, P. (2007). Why has aggression been thought of as maladaptive? In P. Hawley, T. L. & P. Rodkin (Eds.), *Aggression and adaptation: The bright side to bad behavior* (pp. 65-83). Mahwah: NJ: Lawrence Erlbaum.
- Smith, P., & Waterman, M. (2005). Sex differences in processing aggression words using the Emotional Stroop task. *Aggressive Behavior*, 31(3), 271-282-
- Smith, P., & Waterman, M. (2004). The Role of Experience in Processing Bias for Aggressive words in Forensic and Non-Forensic Populations. *Aggressive Behaviour*, 30,105-122.
- Stanford, M. S., Houston, R. J., Villemarette-Pittman, N. R., & Greve, K. W. (2003). Premeditated aggression: clinical assessment and cognitive psychophysiology. *Personality and Individual Differences*, 34, 773-781.
- Suls, J., Martin, R., & David, J. P. (1998). Person-environment fit and its limits: Agreeableness, neuroticism, and emotional reactivity to interpersonal conflict. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 24, 88-98.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics (5th ed.)*. Needham Heights, Allyn and Bacon.
- Tedeschi, J. T., & Felson, R. B. (1995). *Violence, aggression, and coercive action*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Tellegen, A. (1982). *Brief manual for the Multidimensional Personality Questionnaire*. Neobjavljeni materijal, Minneapolis: University of Minnesota.
- Tremblay, P. F., & Ewart, L. A. (2005). The Buss and Perry Aggression Questionnaire and its relations to values, the Big Five, provoking hypothetical situations, alcohol consumption patterns, and alcohol expectancies. *Personality and Individual Differences*, 38, 337-346.
- Twenge, J. M., & Campbell, W. K. (2003). "Isn't it fun to get the respect that we're going to deserve?" Narcissism, social rejection, and aggression. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 29, 261-272-
- Verona, E., & Curtin, J. J. (2006). Gender differences in the negative affective priming of aggressive behavior. *Emotion*, 6, 115-124.
- Verona, E., Joiner, T. E., Johnson, F., & Bender, T. (2006). Gender specific gene-environment interactions on laboratory-assessed aggression. *Biological Psychology*, 71, 33-41.
- Williams, J. M. G., Mathews, A., and MacLeod, C. (1996). The Emotional Stroop Task and Psychopathology. *Psychological Bulletin*, 120(1), 3-24.
- Wilkowski, B. M., & Robinson, M.D. (2008a). The cognitive basis of trait anger and reactive aggression: An integrative analysis. *Personality and Social Psychology Review*, 12, 3-28.
- Wilkowski, B. M., & Robinson, M. D. (2008b). Guarding against hostile thoughts: Trait anger and the recruitment of cognitive control. *Emotion*, 8, 578-583.
- Zillmann, D. (1979). *Hostility and aggression*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Zillmann, D. (1988). Cognition-excitation interdependencies in aggressive behavior. *Aggressive Behavior*, 14, 51–64.
- Zuckerman, M. (1991). *Psychobiology of personality*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Zuckerman, M. (2002). Zuckerman-Kuhlman Personality Questionnaire (ZKPQ): An alternative five factorial model. In B. DeRaad & M. Perusini (Eds.), *Big Five Assessment* (pp. 377-396). Seattle: Hogrefe and Huber Publishers.

V.4 циљева истраживања

У истраживању су постављена два циља, у складу са претпоставкама Општег модела агресивности. Први циљ се односи на испитивање ефеката особина личности (улазних индивидуалних фактора) и различитих нивоа провокације (улазних ситуационих фактора) на испољавање агесије. Приликом испитивања утицаја улазних фактора, испитиваће се и медијаторска улога актуелног стања на јављање агесије.

Како важно место у Општем моделу агресивности представља когнитивна процена, поставља се и питање каква је ефикасност когнитивне обраде емоционално засићеног садржаја након агресивне епизоде. Прецизније, поставља се питање какав је ефекат улазних диспозиционих и ситуационих фактора на когнитивну обраду емоционално засићеног материјала након индукције агесије. У испитивању ових утицаја ће, такође, бити испитивана и улога актуелног стања.

Циљеви истраживања су одговарајући?

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

V.5 очекиваних резултата (хипотезе)

Разматрајући утицаје улазних фактора, може се закључити да истраживања доследно показују да се са повећањем ситуационе провокације учесталије јавља агесија (Anderson & Bushman, 2002; Berkowitz, 1982, 1983, 1984; Gustafson, 1993; Jo & Berkowitz, 1994; Thompson & Kolstoe, 1974; Verona & Curtin, 2005; Zillman, 1979, 1988). Када су у питању улазни индивидуални фактори, могу се приметити три истраживачка правца која се разликују у односу на обухватност релевантних особина за објашњење јављања агесије. Према другом становишту, значајну улогу у објашњењу агесије остварује и неуротицизам или конструкти с њим у вези, попут иритабилности, хоситлности и слично (Blackburn, 1993; Caprara et al., 1985; Caprara, 1986; Costa et al., 1998; Gleason et al., 2004; Graziano et al., 1996; Gudjonsson, 1997; Harkness et al., 1995; Lynn et al., 1989; Rushton et al., 1989; Stanford et al., 2003; Suls et al., 1998). Према трећем становишту, склоност ка агресивном понашању се посматра као констелација особина у којој, поред агресивности и неуротицизма, учествују и савесност, екстраверзија и други домени личности (Buss & Perry, 1992; Grumm & von Collani, 2009; Miller et al., 2003; van Dam et al., 2005). Такође, новија истраживања указују на постојање тзв. неконтролисанаог типа личности који се доводи у везу са агресивним понашањем (Grumm & von Collani, 2009). Када је од интереса испитивање садејства индивидуалних и ситуационих чинилаца, преовладавају истраживања у оквиру првог и другог правца (Levinson et al., 2011; Miller et al., 2009; Parrott & Zeichner, 2005; Parrott et al., 2010, 2011), док је много мање радова који припадају трећем описаном правцу. Како агресивност представља мултидимензионални конструкт чије субдимензије остварују различите обрасце веза са особинама личности, намеће се потреба да се агресивност сагледа у контексту модела личности, тј. трећег описаног становишта. У оквиру ове треће струје постоје неусаглашени резултати око улоге одређених особина личности, пре свега неуротицизма и савесности (посебно домена импулсивности) у предикцији агресивног понашања у различитим нивоима ситуационе провокације (Seibert et al., 2010). Узроци ових неслагања могу бити различити статуси агресивности у примењеним теоријама и моделима личности, као и различита операционализација агресивности у којима је до сада фаворизована само одређена функција агресивности (као што су афективно-импулсивна и инструментална функција). У вези са наведеним, у овом раду се кренуло од претпоставки Општег модела агресивности у којем су обједињени утицаји индивидуалних и ситуационих фактора на агресивно понашање. У оквиру индивидуалних фактора ће бити заступљене како особине личности одређеног модела, тако и различити аспекти агресивности. На овај начин се може добити потпунија слика о утицају улазних фактора на јављање агесије. У оквиру

првог циља су постављене две хипотезе:

1. У високо провокативним условима очекује се мањи утицај особина личности на јављање агресивног понашања. У овим условима се очекује значајан медијаторски ефекат испитиваних аспеката актуелног стања на јављање агресије. С обзиром да је присутна јака ситуациона провокација, само она ће обликовати агресивни одговор преко повишеног стања беса и хостилности.
2. У ниско провокативним и непровокативним условима очекује се већи утицај особина личности на појаву агресивног понашања, и у овим условима се не очекује значајан или јак медијаторски ефекат испитиваних аспеката актуелног стања на јављање агресије. Карактеристика ових ситуација отвара простор за различита доживљавања и тумачења исте, па се у њима могу показати различити обрасци веза улазних индивидуалних фактора и агресивног понашања. С обзиром на нижи степен провокације, актуелно стање не би требало да доприноси испољавању агресије, већ само особине личности.

Као што је наведено, у Општем моделу агресивности важно место заузима когнитивна процена. Према ОМА се претпоставља да ће особе које имају диспозиције за агресивним понашањем брже реаговати на емоционално провокативне стимулусе, у овом случају оне који су повезани са агресијом. У ранијим истраживањима ова фацитација је потврђена (Bresin et al., 2012; Reidy et al., 2008). Међутим, када се од испитаника тражи да не обраћа пажњу на садржај стимулуса, већ на неку садржају ирелевантну карактеристику, као што је боја којом је исписан садржај, очекује се да ће спорије реаговати на агресивно провоцирајуће стимулусе услед немогућности занемаривања садржаја. Овај ефекат је потврђен у већини истраживања (Cohen et al., 1998; Eckhardt & Cohen, 1997; van Honk et al., 2001a, 2001b; Siu-Ching et al., 2010; Smith & Waterman, 2003, 2004), али постоје новија истраживања у којима се не добија значајан ефекат, бар не на бихејвиоралном нивоу (Kalnin et al., 2011; Stewart et al., 2010). Поновна преиспитивања ефикасности когнитивне обраде емоционално засићеног садржаја остварају нова питања о повезаности одређених особина личности и когнитивних феномена. Могуће је да на успешност у описаним задацима утичу и неке друге особине личности, попут аспеката савесности који се односе на контролу понашања, што намеће потребу за испитивањем повезаности целокупне базичне структуре личности и начина когнитивне обраде емоционално засићеног материјала. Посебно, резултати нису тако једнозначни када се ови процеси сагледају у контексту различитих услова у зависности од нивоа провокације или квалитета (Bertsch et al., 2010; Lindsay & Anderson, 2000), што отвара простор за испитивање и ефекта ситуационе провокације на описане релације. Овако постављен проблем представља ширу примену Општег модела агресивности и тестирање модела у контексту будућих реакција на емоционално провокативне садржаје. У оквиру другог циља су постављене две хипотезе:

1. У високо провокативним условима очекује се спорије време реакције у односу на све категорије стимулуса, будући да је у питању јак ситуациони провокатор који омета целокупну когнитивну обраду. У овим условима се очекује да су аспекти актуелног стања и даље интензивни (повишено стање беса и хостилности) и да отежавају когнитивну обраду (одн. очекује се значајан медијаторски ефекат аспеката актуелног стања), док особине личности не би требало да имају значајан или јак ефекат.
2. У ниско провокативним и непровокативним условима очекује се већи утицај особина личности на обраду емоционално засићених стимулуса. У овим условима се не очекује значајан или јак медијаторски ефекат аспеката актуелног стања на когнитивну обраду.

Очекивани резултати представљају значајан научни допринос?

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

V.6 план рада

Истраживање ће бити спроведено у неколико фаза:

Прва фаза је припремна и односи на конструкцију упитника агресивности, избор стимулуса за когнитивне задатке и дизајнирање софтвера за експерименталну процедуру. За потребе конструкције упитника агресивности, пригодном узорку од око 800 испитаника ће бити задат велики број упитника агресивности и скала агресивности из различитих упитника личности. Евалуацијом ових скала би се дошло до основних димензијама агресивности по узору на које би се приступило конструкцији нових ајтема, те и упитника агресивности. Софтвер за експерименталну процедуру треба да садржи такмичарски задатак брзине реакције, посебан за три групе испитаника с обзиром на ниво провокације, и емоционални Струпов задатак који ће бити исти за све испитанике.

Друга фаза ће обухватити тестирање испитаника припремљеним упитницима (HEXACO-PI-R и новоконструисани упитник агресивности). Тестирање ће бити обављено у оквиру факултетске наставе у већим групама.

У трећој фази ће испитаници учествовати у експерименту. Испитаници ће на основу резултата на упитнику агресивности унапред бити подељени у три групе, при чему ће се водити рачуна о полној уједначености, као и о уједначености у односу на израженост агресивности и осталих особина личности. Испитаници ће долазити у пару али ће се водити рачуна да се такмиче особе које се не познају. У оквиру експерименталне процедуре, испитаници ће најпре учествовати у такмичарским задацима брзине реакције. Циљ ових задатака је да индукује агresiју, а у односу на три нивоа ситуације провокације (висока, ниска и без провокације). Након тога, испитаници ће попуњавати упитник стања беса и хостилности. По завршетку попуњавања ових упитника, испитаници ће приступити емоционалном Струповом задатку с циљем испитивања когнитивне обраде емоционално засићеног садржаја. На крају, са испитаницима ће бити одржан усмени дебрифинг, пре свега у циљу елиминације испитаника који нису поверовали у експерименталну манипулацију, а потом и у сврхе објашњења циља истраживања.

План рада је одговарајући?

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

V.7 метод и узорак истраживања

Нацрт истраживања спада у групу експерименталних, манипулативних нацрта са уједначеним групама.

У истраживању ће бити примењени следећи инструменти:

1. HEXACO-PI-R (Lee & Ashton, 2004) који представља операционализацију шестофакторског модела личности, базираног на основу психолексичке парадигме у истраживању личности.
2. Упитник агресивности, који ће бити конструисан у прелиминарној фази истраживања;
3. Скала присуства хостилних мисли, посебно конструисана за потребе истраживања. Скала се састоји од два дела, у првим делу испитаници наводе асоцијације, мисли које су им пролазиле кроз главу док су учествовали у такмичарским задацима, а у другом делу процењују прву асоцијацију на листи од 19 придева од којих 9 представљају филере одн. њихова улога је да замаскирају предмет мерења ове скале, док се преостали придеви односе на хостилност и непријатељство.
4. Шест ајтема скале PANAS-X (Watson & Clark, 1994, превеле и адаптирале на српски језик Novović & Milić, 2008) којима се мери стање хостилности. Поред ових ајтема, у оквиру ове скале је уврштено још 8 ајтема за процену других аспеката негативног афективитета, пре свега беса, и 14 ајтема за процену позитивног афекта зарад маскирања основне намене мерења стања, будући да то сазнање може утицати на

результат у Струповом задатку. У емоционалном Струповом задатку нису коришћене речи које су садржане у ајтемима скала стања.

Од експерименталних процедура биће примењени:

1. Такмичарски задатак времена реакције; и
2. Емоционални Струпов задатак.

Испитаници ће бити студенти Универзитета у Новом Саду, са различитих факултета и смерова УНС. Узорак је пригодан. Почетни узорак ће чинити око 150 испитаника којем ће бити задата припремљена батерија упитника. Водиће се рачуна да у узорку буде уједначен број мушких и женских студената и да студенти буду приближних година старости. Након увида у податке добијене упитником агресивности, сачиниће се три групе испитаника, са минимумом од по 30 испитаника у оквиру сваке групе. Групе ће бити уједначене у односу на пол, старост, израженост агресивности и осталих особина личности.

Метод и узорак су одговарајући?

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

V.8 места, лабораторије и опреме за експериментални рад

Прикупљање података у оквиру друге фазе ће бити спроведено у оквиру факултетске наставе на факултетима Универзитета у Новом Саду, а експеримент у трећој фази ће бити одржан у просторијама Филозофског факултета у Новом Саду.

Услови за експериментални рад су одговарајући?

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

V.9 методе статистичке обраде података и осталих релевантних података

Припрема података за обраду, која подразумева замену недостајућих података, идентификацију и одстрањивање међузависних ентитета, атипичних и екстремних вредности (аутлајера), биће спроведена у одговарајућим модулима статистичких програмских пакета SPSS (PASW). Ајтем анализа Упитника агресивности биће спроведена по моделу Теорије ставког одговора у одговарајућим пакетима програма R. Метријске карактеристике инструмената биће израчунате у макро програму RTT9G, односно RTT9s. Подаци добијени путем инструмената биће операционално дефинисани као сумациони скорови на скалама и супскалама упитника. Основне хипотезе ће бити провераване применом мултиваријатне анализе коваријансе, при којој ће категоријални предиктор бити ниво провокације, одн. припадност различитим ситуационим условима, континуирани предиктори (коваријетети) – особине личности, стање беса и хостилности, а критеријуми ће бити у једном случају параметри агресивног понашања (интензитет и трајање упућене „казне“ као и време потребно за подешавање „казне“), а у другом - време реакције и број грешака у обради категорија стимулса у односу на емоционалну засићеност. У зависности од специфичних циљева, биће примењени неки од модела регресионе анализе, генералних линеарних модела или анализе мешовитих модела.

Предложене методе су одговарајући?

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

VI ЗАКЉУЧАК

кандидат је подобан	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО
ментор је подобан	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО
тема је подобна	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО

Образложење (до 500 карактера):

Кандидаткиња Бојана Динић испуњава све услове за пријаву докторске дисертације. Својим досадашњим истраживачким радом показала је компетентност за самостално спровођење научних истраживања, односно способност за уочавање и формулацију релевантних истраживачких проблема, одабир адекватних истраживачких нацрта и њихову имплементацију. Такав приступ истраживачким проблемима резултирао је индексом компетенције од 49.

Проф. др Снежана Смедеревац испуњава све законске услове за ментора у изради ове докторске дисертације.

Нацрт истраживања који је кандидаткиња презентовала у пријави је адекватан. Основни проблем истраживања је дефинисан као испитивање доприноса диспозиционих и ситуационих чинилаца на појаву и интензитет агресивног понашања. Референтни оквир за истраживање чини Општи модел агресивности, у ком је инкорпориран велики број диспозиционих и контекстуалних чинилаца који могу допринети појави агресивних реакција. Кандидаткиња допуњује Општи модел агресивности на тај начин што под диспозиционим чиниоцима, осим агресивности, подразумева већи број базичних особина личности НЕХАСО модела. Такође, кандидаткиња уводи и ефекат ситуационе провокације на појаву и интензитет агресивних реакција. Нацрт истраживања је експериментални. У једном делу експеримента биће примењен такмичарски задатак времена реакције, а у другом емоционални Струпов задатак. Поред ових експерименталних процедура, испитаници ће одговорати на питања из упитника за процену личности, али и процену тренутних стања и расположења. Након учешћа у експерименту, са свим испитаницима ће бити урађен дебрифинг.

Овако конципирано истраживање је веома сложено и на најбољи могући начин илуструје вишедимензионалну природу испитиваног конструкта, односно агресивности. Такође, оно илуструје спремност кандидаткиње да се суочи с изазовним и темама, као и компетентност у реализацији мултифакторских дизајна. На основу изнетог, комисија закључује да постоје сви услови да се одобри предложени нацрт докторске дисертације.

Комисија предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета у Новом Саду да кандидаткињи Бојани Динић одобри израду докторске дисертације под насловом „Ефекти диспозиционих и ситуационих чинилаца на агресивно понашање“ и под менторством проф. др Снежане Смедревац.

датум: 27.08.2012.

проф. др Петар Милин

председник комисије

доц. др Вања Ковић

члан 1

19

доц. др Бојан Јаничић

члан 2

проф. др Горан Кнежевић

члан 3

проф. др Снежана Смедеревац

члан 4